

Kriterier för rekommendation av sängar och bäddmadrasser

Bakgrund

Astma- och Allergiförbundet har under många år fått återkommande frågor om hjälp inför köp av sängar och vad som hör till sängmiljön. Detta dokument vill ge svar på några av dessa frågor. Samtidigt är våra kriterier en uppmaning till fabrikanterna att utveckla produkterna så att de klarar känsliga personers krav. Dokumentet är ett viktigt underlag för Granskningsrådet vid bedömning av vilka sängar och bäddmadrasser som ska rekommenderas av förbundet. Vi människor befinner oss i sängen upp till en tredjedel av dygnet. Under denna tid finns risk att utsättas för damm och luftburet allergen från kvalster, som trängt in och förökats i sängens mjuka material. Hur sängen är konstruerad samt användning av kemikalier vid tillverkning av säng och bäddmadrass påverkar också personer med allergisjukdom.

Sammanfattning

Kriterierna fokuserar på sängar och bäddmadrasser, som är lämpliga för personer med allergisjukdom. Vid inköp är vår rekommendation att konsumenten ser på både säng och bäddmadrass för att säkerställa den totala lämpligheten.

Sammanställningen av krav beskriver hur tillverkare kan optimera sina produkter genom att anpassa sängens konstruktion, använda en tät omgivande tygstruktur, se till att produkterna har en god tvättbarhet samt begränsa användningen av kemikalier vid tillverkning.

Kriterierna syftar till att kontrollera användning av aktivt tillförda kemikalier som kan ge allergiska reaktioner. Kriterierna kontrollerar inte träkonstruktionens naturliga egenskaper, därför bör kraftigt doftöverkänsliga personer själva göra en bedömning om det använda träslagets egenskaper är förenliga med deras överkänslighet.

Fakta

Kvalster tillhör spindelsläktet och av ett stort antal arter har en mindre grupp, de så kallade husdammkvalstren, funnit människans mjuka sängmiljö vara en optimal miljö att leva i. Där är mörkt, lagom fuktigt och varmt. Hudflagor (epitelceller), bakterier och annan smuts ger kvalstren föda i överflöd. I skyddad miljö kan dessa djur i värsta fall föröka sig på några månader från ägg till larver och flera nymfstadier samt slutligen till könsmogna djur med en knappt synlig storlek på 0,2-0,3 mm. "De osynliga" sängkamraterna förorsakar en tredjedel av all allergisk

astma och allergisk "året runt-snuva". Allergenet utgörs främst av tarmenzymer i djurens avföring, men även andra delar av djuren har allergena egenskaper. Fekalierna har en storlek av ca 20 mikrometer (0,02 mm), det vill säga ungefär samma storlek som exempelvis björkpollen. Ett fullvuxet djur kan producera 10-20 allergena partiklar per dygn. Mängden allergena kvalsterpartiklar i människans andningszon hänger samman med hur stor kvalsterpopulationen är i framför allt kuddens fyllnadsmaterial. Studier visar att detta påverkas av hur tätt vävt det omslutande tyget är.

Ju tätare det omgivande tyget är desto mindre är risken för att kvalster tar sig in i fyllnadsmaterialet. Detta faktum gäller även för madrassen även om kuddens kvalsterallergen har kortaste vägen till människans andningszon och därför är viktigast att fokusera kvalsterproblematiken på.

Speciella kvalsterskydd kan ge ett fullständigt skydd mot kvalsterkolonisering och till och med förhindra passage av kvalsterfekalier och kattallergen. Dessa skydd rekommenderas dock inte generellt till människor med allergi utan endast till personer med säkerställd kvalsterallergi.

Förutom tygstrukturens täthet och stark begränsning av hälsoskadliga kemikalier, är konstruktionen, komfortegenskaper/ventilation och tvättbarhet avgörande parametrar för en rekommendation till personer med allergi.

Kriterier

För att kunna få en rekommendation av Astma- och Allergiförbundet ska tillverkaren/leverantören kunna erbjuda både säng och bäddmadrass och följande punkter ska vara tillgodosedda:

- Sängen och bäddmadrassen ska vara fri från lukt/doft, i detta ingår ej träets naturliga egenskaper.
- Sängen och bäddmadrassen ska vara fri från aktivt tillförda kemikalier som kan ge allergiska reaktioner.
- Sängens klädsel ska vara avtagbar och tvättbar i minst 40° C.
- Bäddmadrassens överdrag ska vara avtagbart och tvättbart i minst 60° C.

- Tyg, fyllning- och stoppningsmaterial ska minst vara Öko-Tex 100 produktklass 2 för vuxna personer.
- Tyg och stoppningsmaterial ska vara ofärgade.
- Sängens konstruktion och dess ingående komponenter skall i sin sammansättning bidra till ett väl ventilerat mikroklimat och skall kunna monteras med ben i en höjd om minst 18 cm för att underlätta städning.
- Bäddmadrassens tyg ska ha en porstorlek på 10-20 mikrometer. För att uppnå detta krävs följande:
  - Tyget ska vara vävt i tvåskaftsbindning och bör ha lika många värft-som varptrådar. Materialet bör vara 100 % bomull. Med en trådtjocklek på Nm 40 ska vävens täthet ha minst 280 trådar per "square/inch" (internationellt mått). Samma täthet måste uppnås även om en tunnare tråd används, exempelvis Nm 60.

Provningsmetoder och kontroll

- Tyg och fyllnadsmaterial ska minst vara Öko-Tex 100 produktklass 2 för vuxna personer
- Bäddmadrassens tygtäthet ska kontrolleras genom mätning av luftgenomsläpplighet. Kravet är att flödes hastigheten inte får överstiga 15 ± 3 mm/s vid 100 Pa enligt provmetod EN-ISO 9237.
- Tvättbarheten för bäddmadrassens överdrag ska undersökas och godkännas av ackrediterat laboratorium. Bäddmadrassens tygtäthet enligt EN 12130 ska vara oförändrad efter 10 tvättar i 60° C enligt EN-ISO 26330/A1 program 2A.

Hur ansöker ni?

Information och ansökningsformulär erhålls digitalt via kontakta med marknadsansvarige,

christine.hanberg@astmaoallergiforbundet.se

Användande av logotyp

Nedan logotyp ska användas för märkning av rekommenderade produkter och i marknadsföring.

För att få rättighet att använda Astma- och Allergiförbundets logotype i marknadsföringen och då få uttrycka att produkten är rekommenderad av Astma- och Allergiförbundet skall avtal ha upprättats mellan parterna.

